

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De filio qui negauit se iturum in vineam et iuit ca. cxxv.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

gazophylatius Phylare grece latine seruare dicit. gaza lingua persica opes. Erat autem arca de iupet foramen habens, posita ad dexteram ingredientium circa altare: in qua mittebatur pecunia offerentium ad sartatecta repli restauranda et seruabatur. Tunc erat ibi quedam specialis arca in qua soli sacerdotes mittebant donaria sua que vocabatur corbanan. Et erat ibi tertia in qua rex vel princeps tributum mittebat que dicebatur musac. Tunc quedam aliter distinguitur quod quicquid legis musac sabbati. Et dicunt in illa arca tamen reponi oblationes solennium dierum, et quia corban votum sonat, dicunt in corbanan reponi vota. In gazophylatio aliorum dierum munera et spontanea. Tunc quilibet earum generalis nomine gazophylatium dicebatur, et etiam locus in quo erant posite. Unde habet hoc locutus est Iesus in gazophylatio. In ezechiele quoque thalami sacerdotum dicunt gazophylatia. Uidetur autem et quandam viduam pauperculam mittentem era minuta duo: quod est quadrans, id est duos creos numulos valentes quarta parte sicli, scilicet obolos quatuordecim, et dixit eam misisse plus quam octos, quod totum victum miserat: alij pro eo supabundanti sibi.

De phariseo et publicano.

Capitulum. CXXII.

Ixit autem ad quosdam quosdam dicitur quod in se corde fidebant tanquam iusti, pro operibus suis exterioribus et aspernabantur ceteros parabolam de phariseo et publicano. Et intulit, quod omnis qui se exaltat humiliabitur: et qui se humiliat exaltabitur.

Quod dominus pernoctauit in bethania.

Capitulum. CXXIII.

Tum vespera

erat hora rediit in bethaniam ibi mansit. Erat enim diebus docens in templo: noctibus extrinsecus morabatur in bethania. Et omnis populus mansuebat, id est mane properabat ad eum in templo audire eum. Et multi sequebantur eum et curabat eos. Tunc et iohannes ait. Cum esset hierosolymis in pascha in die festo, multi crediderunt in nomine eius videntes signa que faciebat. Si millem curationem refert mattheus canone

et marcus in illius cocanico. Ideo tota illa septimana penosa dicitur, quia per totam illam laborat ut dominus recreando, sicut per primas mundi benedictio ad omnia creando.

De voce patris ad Iesum: quam quidam putauerunt tonitruum.

Capitulum. CXXIII.

Enerat autem qui

dam gentiles ut adoraret in die festo et dixerunt philippo. Dico vobis videte Iesum. Qui assupto andrea dicit hoc Iesu. Et respondit Iesus. Venit hora ut clarificet filius hominis, quod. Plenitudo gentium creditura est, quod tamen post passionem futurum insinuat uir dicens. Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit: ipsum solum manet. Si autem mortuum fuerit multum fructum affert. Et quod grano frumenti se comparauit Christus: mos est ecclesie de hoc grano tamen proficere corpus Iesu. Et addidit. Qui odit animam suam, id est vitam in hoc mundo: in vitam eternam custodit eam. et uiuet eternam. Si quis mihi ministrat me sequetur et in eternum mecum erit. Hanc animam meam turbata est, et quod dicit. Pater saluifica me et hac hora. Pater clarifica filium tuum. Et uenit vox de celo. Et clarificauit et iterum clarificabo. id est clarum genui nec desistam. Vel secundum dominum clarificauit in baptismo et in transfiguratione: clarificabo in resurrectione et ascensione et iudicio. Et dicebant quidam tonitruum factum. Alij quod angelus locutus est. Et ait Iesus. Propter uos hec vox facta est. Nunc princeps mundi ei iudicetur foras, id est princeps a maiorum mundi perdet potestatem post se non habebit. Et ego si exaltatus fuero a terra omnia traham ad me ipsum. Quia cum diabolus habuisset manus trahentem impellere, trahente amisit, impellente habens. Hic significat quod diaboli conatus: qui cum alijs tribus diebus in ascensione portatur ante processione, in secundo die sequitur.

Quia cum dominus tota die laborasset predicando eis, non inuenit quem nocte reciperet hospitio.

Quia cum dominus in pascha in die festo, multi crediderunt in nomine eius videntes signa que faciebat. Si millem curationem refert mattheus canone et iust.

Capitulum. CXXV.

Euangelica

T cum vespera

facta esset redibat in bethaniā, et iterū rediēs diluculo tertij sabba-
 ti in tēplū docebat pplm, Et accesserūt ad eū
 pncipes sacerdotū dicētes, In q̄ prāte h̄ fa-
 ctis, qd, Quid est qd̄ eūcis de tēplo q̄s vis:
 cū sis ostiari⁹, et doces nobis incōsultis, Je-
 sus autē oppositionē tradidit oppositioni: nō
 solutionē, Interrogo z ego vos, Baptism⁹
 ioānis et dō erat an ex hoib⁹, qd, Quid cer-
 tum est qd̄ ex deo debetis credere ioāni de
 prāte mea, Qd̄ qd̄ dixerit se nescire qd̄ nō scie-
 bāt, noluit eis ap̄ire de se veritatē, Q̄ āt ape-
 rienda erat veritas alijs et nō ipsi, et q̄re in-
 dicauit p̄ parabolā duoz filioz, quozū vni
 dicit p̄: vade in vineā, et rūdīt, nolo, tñ post
 iuit, Dicitq̄ alij p̄, vade i vineā, q̄ ait, vado
 z nō iuit, Et cū q̄sisset tel⁹, q̄s eoz fecerit vo-
 luntatē p̄is: dixerūt Nonissim⁹ tergiuersan-
 do, nolētes dicere veritatē Vteres codices
 habent, Prim⁹, Intelligentes pro ip̄is dicitū
 Q̄n̄ iesus subdit Publicani et meretrices p̄-
 cedent vos in regno dei,

De cultoribus vinee sanguinarijs,
 Caplm, CXXVI.

Terū proposuit

eis parabolā d̄ p̄familiā q̄ plā-
 tauit vineā: et locauit eā agricolis
 Qui missos suos ad recipiendū fruct⁹ occi-
 derūt, sicut et alā ferrauerūt, ezehielē tractū
 p̄ aspera excerebrauerūt, multos lapidauē-
 runt, Et mīrēs pater fillū ait, Forsitan vere
 bunt fillū meū, Dicamus arro et eunomio,
 Ecce pater d̄ igno-
 rare, et q̄ qd̄ p̄ patre
 ruderint, h̄ intelligāt
 p̄ filio, q̄ se diē igno-
 rare cōsummatiōis
 diē, Quē cū vidisset
 agricole dixerūt, Hic
 est heres, qz sacerdo
 tes sciuērāt illū venisse, Cui pater dixit, Da-
 bo tibi gentes hereditatē tuā: et apprehēsū
 fillū eiecerunt, Quid ḡ illis faciet dñs vinee,
 Et dixerunt fm̄ lucā, Absit, Intelligentes qd̄
 messiā occiderēt, Barthe⁹ dicit eos dixisse,
 Vltos male p̄det z vineā suā locabit alijs
 agricolis, Hoc autē nō dixerūt voce: s̄ in cō-
 scientiā, Q̄ autē iudei h̄ facturi erant p̄bauit

Uidetur p̄ ignorare
 rei euentū, Forte d̄
 p̄ ignorare qd̄ facit
 nos ignorare, et face-
 re quod facit nos fa-
 cere,

dñs, qz sic p̄phetā fū erat sibi, Lapidē quē res
 probauerūt edificātes zc,
 De lapide angulari, Capl, CXXVII.

Dlitterā tradi-

tur fuisse parat⁹ lapis ad templi
 edificiū, nec tñ p̄grue i eo poni
 potuit donec p̄sumato ope i angulo sursum
 positus ē ita p̄grue qz mirarēt oēs, nec p̄ter si-
 gnificationē factū itelligerēt Hic ē ch̄s q̄ fū
 damētū est ita qz structure supeminet, Qd̄ cū
 audissent sacerdotes z pharisei voluerūt euz
 tenere: sed timuerunt turbas,

De inuitatis ad nuptias, z nō habēte ves-
 tem nuptiālē, Caplm, CXXVIII.

Tdixit eis iteū

in parabolis, Sile factū est regnū
 celoz regi q̄ fecit nuptias filio suo
 q̄ cū iterato mississet ad inuitatos vt venirēt, et
 excusantes se noluisse venire: misit suos su-
 os vt vndeci⁹qz vocarēt, vniulas, Et idure-
 rūt bonos z malos: debiles z claudos, Debi-
 litas ei corp̄is neminē excludit a regno, imo
 sepe q̄si cōpellit, Et itranit rex vt videret dis-
 cūbentes, qd̄ erit cū venerit ad iudiciū, Zo-
 ra ei trinitas iudicabit, i, reddet p̄ merit⁹, Et q̄
 inueniet i ecclīa sine veste nuptiali, i, charita-
 te, mitter i tenebras exteriores, i, localit̄ extra
 ip̄m positas, qz habuit i seip̄o interiores p̄o-
 etā dicit d̄ tenebris mētis: q̄s qd̄ h̄nt iterio-
 res, i, i ecclīa Alij exteriores extra ecclīaz, i, vt
 ifideles et heretici, Tūc ḡ exteri⁹ p̄icient ma-
 li ecclesiastici vt habeāt p̄tē cū infidelib⁹,
 De herodanis z tributo reddendo,

Caplm, CXXIX.

Qnc inierūt pha-

risei cōciliū vt caperent iesum in
 finōe: z miserūt discipulos suos cū
 herodanis, Venerat em̄ herodes tetrarcha
 ad diē festū z gēriles milites secū adduxerat
 Vel de artiq̄s militib⁹ herodis ascalonite ad
 huc superat istū, q̄ veniēs ad iesum dixerūt
 Licet dari cēsum cesari an nō? Jā ei dubita-
 tio erat int̄ iudcos de tributo reddēdo, Pro
 q̄ etiā post rhomanū insurrexerūt i eos Et ait
 iesus, Quid me tetatis o hypocrite, Quidis
 te mibi numisma cēsus, Numisma ē inscriptio
 in namo, q̄ etiā moneta d̄, p̄ quam numi d̄f-
 cernunt, Hic autē p̄ ip̄o numo ponit, Et est